

Algemene Raad-Ambtshalve tussentijdse beëindiging van de stage

Het verloop van de procedure

1. Op 20 april 2000 heeft een gesprek plaatsgehad tussen de Raad van Toezicht in het arrondissement Arnhem (hierna te noemen: de Raad van Toezicht) en mr X (hierna te noemen: appellant) naar aanleiding van de door appellant op 7 april 2000 (en eerder op 7 januari 2000) gepleegde fraude bij het afleggen van de examens voor de Beroepsopleiding. Van dit gesprek is een verslag gemaakt dat aan appellant is toegezonden. Op dit verslag heeft appellant schriftelijk zijn commentaar gegeven. Van de gepleegde fraude is door medewerkers van het Bureau van de Nederlandse Orde van Advocaten een proces-verbaal gemaakt d.d. 20 april 2000. Appellant heeft de fraude erkend in onder meer zijn brief d.d. 10 april 2000 aan de Nederlandse Orde van Advocaten.
2. Op 19 mei 2000 is appellant, bijgestaan door zijn gemachtigde, mr Y, gehoord door de Raad van Toezicht op zijn voornemen om de stage van appellant ambtshalve te beëindigen. Van deze hoorzitting is een verslag gemaakt dat aan appellant is toegezonden.
3. Bij beslissing van 5 juni 2000 heeft de Raad van Discipline in het ressort Arnhem, appellant op bezwaar van de Deken van de Raad van Toezicht, de maatregel van schrapping van het tableau opgelegd met ingang van de achtste dag nadat de beslissing in kracht van gewijsde is gegaan. Van deze beslissing is appellant tijdig in beroep gekomen bij het Hof van Discipline.
4. Bij brief van 21 juni 2000 zijn appellant en zijn gemachtigde onder gelijktijdige toezending van het voorgenomen besluit, uitgenodigd door de Raad van Toezicht om nader te worden gehoord.
5. Op 29 juni 2000 heeft de Raad van Toezicht appellant en zijn gemachtigde nader gehoord op het voorgenomen besluit. Van dit horen is een verslag gemaakt dat aan appellant en zijn gemachtigde is toegezonden. Op dit verslag heeft appellant schriftelijk zijn commentaar gegeven.
6. Bij fax van 29 juni 2000 heeft de buitenpatroon van appellant, mr Z, zijn visie gegeven op het voorgenomen besluit; mr Z heeft geen gebruik gemaakt van de uitnodiging van de Raad van Toezicht om te worden gehoord. Bij fax van 30 juni 2000 heeft appellant gereageerd op de fax van mr Z.
7. Bij besluit van 30 juni 2000 heeft de Raad van Toezicht de stage van appellant op grond van art. 9 lid 1 onder d. van de Stageverordening 1988, ambtshalve tussentijds beëindigd met ingang van zes weken na de datum van dit besluit. Bij beroepschrift van 12 juli 2000 is appellant van dit besluit in beroep gekomen bij de Algemene Raad.
8. Bij verzoekschrift van 21 juli 2000 heeft appellant de President van de Rechtbank om een voorlopige voorziening gevraagd. Bij uitspraak van 14 augustus 2000, verzonden op 17

augustus 2000, heeft de President van de Rechtbank Arnhem dit verzoek afgewezen.

9. Bij brief van 7 september 2000 heeft gemachtigde, mr Y, een tweetal nadere stukken (het schriftelijk commentaar van appellant op de verslagen van 20 april 2000 en van 29 juni 2000 van de Raad van Toezicht) ingediend bij de Algemene Raad.

10. Op 22 september 2000 heeft ter zitting van het Hof van Discipline de behandeling plaatsgevonden van het hoger beroep van appellant. Bij beslissing van 17 november 2000 heeft het Hof van Discipline de door de Raad van Discipline Arnhem opgelegde schrapping van het tableau bekrachtigd en bepaald dat deze maatregel van schrapping van het tableau met onmiddellijke ingang ingaat.

11. De Algemene Raad heeft belanghebbenden op grond van artikel 7:16 Awb in de gelegenheid gesteld te worden gehoord. Deze hoorzitting heeft plaatsgevonden op 25 september 2000. Bij deze hoorzitting waren aanwezig appellant, mr Y als gemachtigde van appellant, mr J.A.M.P. Keijser, Deken van de Raad van Toezicht Arnhem en mr Z, de buitenpatroon van appellant en namens de Algemene Raad, de aan de voet van deze beslissing vermelde personen. Van deze hoorzitting is een verslag gemaakt dat gelijktijdig met deze beslissing aan belanghebbenden wordt toegezonden.

12. De Algemene Raad heeft kennis genomen van alle overgelegde stukken.

Standpunt van de Raad van Toezicht

13. Bij zijn beslissing tot ambtshalve tussentijdse beëindiging van de stage, heeft de Raad van Toezicht zich gebaseerd op het volgende:

- De door appellant erkende meermalen gepleegde fraude bij het afleggen van drie examens van de Beroepsopleiding advocatuur op 7 januari 2000 en 7 april 2000;
- Het feit dat de verweten gedraging in strijd is met hetgeen een behoorlijk advocaat betaamt, hetgeen inmiddels is bevestigd in de uitspraak van de Raad van Discipline van 5 juni 2000;
- Het gebrek aan integriteit dat is gebleken door de gepleegde examenfraude en naar aanleiding daarvan de vrees dat onvoldoende besef aanwezig is omtrent hetgeen een behoorlijk advocaat betaamt;
- Het belang dat justitiabelen hebben ter bescherming tegen risico's van voortzetting van de praktijk door appellant;
- Het feit dat gehandeld is in strijd met de verplichtingen die voortvloeien uit de gehoudenheid tot deelname aan de Beroepsopleiding advocatuur zoals neergelegd in de Advocatenwet en Stageverordening 1988;
- Het buitenpatronaat dat aan de stage ten grondslag ligt, zodat sprake is van een meer kwetsbare positie van appellant dan wanneer het een binnenpatronaat betreft.

Standpunt van appellant

14. Appellant brengt in zijn beroepsschrift het volgende naar voren:

- De Raad van Toezicht kan pas tot beëindiging van de stage overgaan indien er een uitspraak is van het Hof van Discipline. Immers, beëindiging van de stage heeft de facto hetzelfde effect als schrapping van het tableau. Mocht het Hof van Discipline de eerder door de Raad van Discipline opgelegde maatregel vernietigen, dan heeft dat in wezen geen effect meer. Appellant verwijst verder naar de gronden van zijn beroepschrift bij het Hof van Discipline, waarvan de belangrijkste in dit verband zijn:
- Appellant functioneert in de dagelijkse advocatuurlijke praktijk naar behoren. Verwezen wordt ook naar de brief van 29 juni 2000 van buitenpatroon mr Z.
- Appellant heeft niet eerder een tuchtrechtelijke maatregel opgelegd gekregen.
- Appellant erkent de fraude, maar ontkent dat hij de deken onjuist zou hebben voorgelicht over de identiteit van zijn medefraudeur.
- Appellant lijdt aan een vorm van examenvrees en faalangst (een fobie) die hem tot de onbezonnen fraude met de examens hebben gebracht. Dit volgt uit een rapportage door de echtgenote van appellant, psychiater. De examenvrees en faalangst leiden op bepaalde momenten tot een mate van bewustzijnsvernauwing.

Het oordeel van de Algemene Raad

Ontvankelijkheid

15. Ingevolge art. 18 lid 1 onder b. en art. 18 lid 3 van de Stageverordening 1988 staat tegen het besluit van de Raad van Toezicht tot ambtshalve beëindiging van de stage, administratief beroep open bij de Algemene Raad.
16. Het beroepschrift is op 12 juli 2000 ingediend bij de Algemene Raad. Het beroep is ontvankelijk nu het is ingediend binnen de in de artikelen 19 lid 2 Stageverordening 1988 junctis de artikelen 6:7, 6:8 lid 1, 3:41 en 6:9 van de Algemene wet bestuursrecht genoemde termijn van zes weken na de bekendmaking door toezending van het bestreden besluit d.d. 30 juni 2000.

Inhoudelijke beoordeling van het beroep

17. Vaststaat in deze beroepsprocedure dat appellant op 7 januari 2000 en 7 april 2000 bij het maken van een drietal toetsen in het kader van het examen voor de Beroepsopleiding advocatuur heeft gefraudeerd door die toetsen door een ander te (willen) laten maken en vervolgens als ware het eigen werk in te leveren. De fraude met de derde toets is in een poging geëindigd doordat de medefraudeur van appellant bij het maken van het schriftelijk examen voor appellant is betrapt. Appellant heeft de gepleegde fraude erkend in onder meer zijn beroepschrift. Dat appellant de door een medewerker van de Nederlandse Orde van Advocaten vastgestelde identiteit van zijn medefraudeur bestrijdt, kan hier buiten beschouwing blijven nu het voor de gepleegde en door appellant erkende fraude, in dit verband niet essentieel is wie de fraude mede heeft gepleegd.
18. De kern van de bezwaren van appellant is dat de Raad van Toezicht met de

ambtshalve beëindiging had moeten wachten tot na de beslissing van het Hof van Discipline, omdat anders een situatie wordt gecreëerd die bij een vernietiging door het Hof van Discipline van de door de Raad van Discipline opgelegde schrapping, moeilijker omkeerbaar is.

19. Inmiddels heeft het Hof van Discipline bij beslissing van 17 november 2000 de schrapping van het tableau van appellant als advocaat bekrachtigd en verder bepaald dat deze tuchtrechtelijke maatregel van schrapping van het tableau met onmiddellijke ingang ingaat. Met deze beslissing door het Hof van Discipline als hoogste tuchtrechter is de schrapping van het tableau onherroepelijk geworden en is de grond aan het door appellant aangevoerde bezwaar komen ontvallen. Dit werpt de vraag op of appellant bij dit beroep bij de Algemene Raad nog (voldoende) belang heeft. De Algemene Raad meent dat deze vraag niet direct ontkennend kan worden beantwoord en gaat daarom hierna in op (de verdere inhoud van) het beroep van appellant.

20. Het bezwaar van appellant dat de Raad van Toezicht met de ambtshalve beëindiging had moeten wachten tot na de beslissing van het Hof van Discipline miskent dat de Raad van Toezicht een geheel eigen verantwoordelijkheid en bevoegdheid heeft in het kader van de ambtshalve beëindiging van de stage op grond van art. 9 lid 1 onder d.

Stageverordening, en de stage in het algemeen. Die verantwoordelijkheid brengt met zich mee dat de Raad van Toezicht zelfstandig moet beoordelen welke de gevolgen zijn van de door appellant als stagiaire gepleegde fraude, ongeacht wat de tuchtrechtelijke consequenties van die fraude zijn. De afweging in het kader van een klachtenprocedure is een andere dan die in het kader van de stage, waarbij het accent vooral ligt bij de opleiding en begeleiding tot een goed en integer advocaat. De President van de Rechtbank Arnhem heeft zich in soortgelijke zin uitgelaten in zijn uitspraak d.d. 14 augustus 2000 op de door appellant gevraagde voorlopige voorzieningen. De Raad van Toezicht (en de Algemene Raad in beroep), is dus niet gehouden de beslissing over de ambtshalve tussentijdse beëindiging op te schorten totdat het Hof van Discipline in hoogste instantie heeft geoordeeld over de opgelegde tuchtrechtelijke maatregel van schrapping van het tableau.

21. Over de aard en omvang van de bevoegdheid tot ambtshalve tussentijdse beëindiging merkt de Algemene Raad op dat in het licht van jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State moet worden aangenomen dat deze een ruime bevoegdheid is, die de Raad van Toezicht tamelijk veel beleidsvrijheid geeft. De bevoegdheid tot ambtshalve beëindiging ligt in dezelfde sfeer als de patronaatsgoedkeuring van art. 4 lid 1 Stageverordening 1988. Over die patronaatsgoedkeuring heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State onder meer in zijn uitspraak van 28 december 1999, Advocatenblad 4 februari 2000, geoordeeld dat het gerechtvaardigd is dat de Raad van Toezicht het door hem bij zijn bevoegdheid tot goedkeuring van het patronaat te behartigen belang, namelijk het belang van de opleiding van de stagiaires, ruim uitlegt.

22. In het verlengde van de zojuist genoemde uitspraak heeft dezelfde Afdeling bestuursrechtspraak in een uitspraak van 17 februari 2000 geoordeeld dat in het kader van de ruime beoordelingsvrijheid van de Raad van Toezicht bij de goedkeuring van het

- patronaat, ook het gedrag van (in dat geval) de patroon zoals dat tot uitdrukking is gekomen in de jegens hem geuite klachten, in aanmerking mag worden genomen en een grond kan zijn voor de weigering van de goedkeuring. In het licht van de onder 21. uiteengezette samenhang tussen de aard en omvang van de goedkeuringsbevoegdheid van art. 4 lid 1 en de ambtshalve beëindigingsbevoegdheid van art. 9 lid 1 onder d. Stageverordening 1988 moet worden aangenomen dat een tuchtrechtelijke veroordeling van in dit geval een stagiaire, ook als het om een eerste veroordeling gaat en zeker wanneer het om een zware veroordeling gaat vanwege een ernstig feit, een grond kan opleveren voor een ambtshalve beëindiging van de stage. In het geval van appellant houdt zijn tuchtrechtelijke veroordeling direct verband met zijn opleiding tot advocaat en bestaat daarnaast de vrees dat appellant zich ook in de toekomst niet als een behoorlijk advocaat zal gedragen. Deze vrees is gegrond op het gebrek aan integriteit van appellant en het gebrek aan inzicht in zijn eigen handelen zoals dat blijkt uit de door appellant meerdere malen gepleegde examenfraude en zijn handelen daaromtrent.
23. Ten aanzien van de totstandkoming van het bestreden besluit stelt de Algemene Raad vast dat de Raad van Toezicht zijn besluit zorgvuldig heeft voorbereid door appellant en zijn gemachtigde verschillende keren te horen en gelegenheid te geven te reageren op het concept-besluit voordat het besluit werd genomen.
24. De Raad van Toezicht heeft zijn beslissing tot ambtshalve beëindiging van de stage van appellant gebaseerd op de door appellant meermalen gepleegde en door hem erkende fraude bij het afleggen van de toetsen voor het examen van de Beroepsopleiding advocatuur, de ernst van deze gedraging zoals bevestigd door de door de Raad van Discipline opgelegde en inmiddels door het Hof van Discipline bevestigde schrapping van het tableau, het gebrek aan integriteit van appellant dat is gebleken door de examenfraude en de vrees voor onvoldoende besef door appellant van wat een behoorlijk advocaat betaamt, het noodzakelijk beschermen van de belangen van justitiabelen, het feit dat appellant gehandeld heeft in strijd met zijn verplichtingen omtrent de Beroepsopleiding zoals neergelegd in de Advocatenwet en Stageverordening 1988 en het feit dat appellant een buitenpatronaat heeft, hetgeen vergeleken met een binnenpatronaat, een kwetsbaarder positie meebrengt. De Algemene Raad is van oordeel dat deze door de Raad van Toezicht aan zijn beslissing ten grondslag gelegde gronden alle vallen onder het belang dat de beëindigingbevoegdheid van art. 9 lid 1. onder d. beoogt te behartigen en te beschermen, te weten het belang van een goede opleiding van appellant tot een behoorlijk, integer en betrouwbaar advocaat.
25. De Algemene Raad is van oordeel dat het samenstel van de door de Raad van Toezicht genoemde gronden voldoende basis vormt om de beslissing tot ambtshalve beëindiging van de stage van appellant te kunnen dragen en dat de Raad van Toezicht daarmee, alle omstandigheden en belangen in aanmerking genomen, een juiste beslissing heeft genomen. Bij dit oordeel betreft de Algemene Raad ook de indruk die appellant de Algemene Raad heeft gegeven bij de hoorzitting van 25 september 2000 dat er gegronde vrees is dat appellant onvoldoende besef heeft van wat een goed en integer advocaat betaamt. De Algemene Raad realiseert zich de ingrijpende gevolgen van deze beslissing

voor appellant, maar is niettemin van oordeel dat de ernst van de door appellant gepleegde fraude en de manier waarop hij daarmee is omgaan, de vrees dat appellant onvoldoende besef heeft van wat van een goed, integer en betrouwbaar advocaat verwacht mag worden en de betrokken belangen van justitiabelen en de balie, zwaarder moeten wegen.

BESLISSING

De Algemene Raad verklaart het beroep van appellant ongegrond.